

**DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV**

Ljubljana, 23. oktober 2009

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04 in 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/98), 114. in 115. člena Poslovnika državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo), vlagamo podpisani poslanki in poslanci

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O REGISTRACIJI ISTOSPOLNE
PARTNERSKE SKUPNOSTI**

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku, na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru RS in pri delu njegovih delovnih teles bo v imenu predlagateljev sodelovala Eva Irgl.

Priloga:

- Predlog zakona o spremembah zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti
- Podpisi poslank in poslancev:
Jože Tanko

France Cukjati
Andrej Vizjak
Marjan Bezjak
Mag. Branko Grims
Aleksander Zorn
Rado Likar
Marijan Pojbič
Zvone Lah
Miro Petek
Jožef Jerovšek
Eva Irgl
Darko Menih
Zvone Černač
Iztok Podkrižnik
Dr. Peter Verlič
Mag. Štefan Tisel
Ivan Grill
Dr. Vinko Gorenak
Alenka Jeraj
Janez Janša
Rudolf Petan
Danijel Krivec
Milenko Zihert
Milan Čadež
Robert Hrovat
Branko Marinič

PREDLOG ZAKONA SPREMEMBAH ZAKONA O REGISTRACIJI ISTOSPOLNE PARTNERSKE SKUPNOSTI

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Državni zbor je 22. junija leta 2005 na svoji 7. redni seji sprejel Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti (v nadaljevanju: ZRIPS) (Uradni list RS, št. 65/05). ZRIPS je bil pred in med zakonodajnim postopkom pri obravnavi v Državnem zboru obširno vsebinsko predstavljen in deležen široke javne predstavitve. Pred sprejetjem zakona v Republiki Sloveniji ni bila dane pravne podlage za registracijo istospolne partnerske skupnosti odraslim osebam. Zato je želela takratna Vlada Republike

Slovenije z zakonom pravno urediti položaj in posledice nastanka, obstoja in prenehanja te skupnosti.

Temeljni cilj ZRIPS je bil ureditev pravnega položaja istospolnih partnerskih skupnosti, predlagatelj pa je poleg pravno sistemskih okvirov upošteval tudi družbene okoliščine v Republiki Sloveniji. Predlagatelj je izhajal iz dejstva, da gre v primeru istospolnih partnerskih skupnosti za posebno življenjsko skupnost dveh odraslih oseb (dveh moških ali dveh žensk) in je zaradi specifičnosti takega razmerja s posebnim zakonom uredil pravni položaj istospolne partnerske skupnosti ter izhajajoč iz nastalega družbenega razmerja temu primerno določil obseg pravic in dolžnosti partnerjev.

Pravice, ki jih je ZRIPS predvideval, so bile: pravica do preživljanja in do preživnine, pravica do pridobivanja premoženja in urejanja premoženjskih razmerij, pravica do stanovanjskega varstva, pravica do dedovanja skupnega premoženja in pravica do pridobivanja informacij o zdravstvenem stanju obolelega partnerja ter do obiskov v zdravstvenih ustanovah. Predlagatelj je predlagal ureditev postopka registracije istospolne partnerske skupnosti dveh oseb istega spola, pogojev za njen vpis v register, določitev pravnih posledic, ki nastanejo z registracijo te skupnosti v razmerju med partnerjema oziroma partnericama ter ureditev prenehanja istospolne partnerske skupnosti in razmerja med partnerjema po prenehanju obstoja te skupnosti.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je izdalo odločbo št. U-I-425/06-10 z dne 2.7.2009 ([Uradni list RS, št. 55/2009 z dne 17. 7. 2009](#)), s katero je ugotovilo, da je 22. člen ZRIPS v neskladju z Ustavo RS, Državni zbor pa mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku šestih mesecev. Pod 3. točko je Ustavno sodišče določilo, da do odprave ugotovljenega neskladja za dedovanje med partnerjema registrirane istospolne partnerske skupnosti veljajo enaka pravila, kot veljajo za dedovanje med zakoncema po Zakonu o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 in 23/78, Uradni list RS/I, št. 17/91 - ZUDE, Uradni list RS, št. 13/94 - ZN, 40/94 - odl. US RS, 82/94 - ZN, 117/00 - odl. US RS, 67/01, 83/01 - OZ in 73/04 - ZN).

Predlagatelji želimo, da se v skladu z ugotovitvijo Ustavnega sodišča RS ustrezno reši vprašanje dedovanja partnerjev v istospolni partnerski skupnosti.

2. Cilji, načela in poglobitve rešitve predloga zakona

2. 1. Cilji in načela

Prvi in temeljni cilj predloga novele ZRIPS je ureditev pravnega položaja istospolnih partnerskih skupnosti na področju dedovanja. S tem predlogom zakona predlagatelji sledimo odpravi neskladja 22. člena ZRIPS z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-425/06-10 z dne 2.7.2009.

22. člen obstoječega ZRIPS opredeljuje dedovanje partnerje in določa, da ima v primeru smrti partnerja preživeli partner pravico do dedovanja na deležu skupnega premoženja po tem zakonu. Nadalje določa, da v primeru, če ima zapustnik otroke, dedujejo premoženje preživeli partner in zapustnikovi otroci po enakih delih, v primeru pa, če

zapustnik nima otrok, deduje preživeli partner celoten delež na skupnem premoženju. Člen tudi določa, da se posebno premoženje zapustnika deduje po splošnih predpisih o dedovanju. Splošni predpisi o dedovanju pa se uporabljajo tudi pri dedovanju na deležu skupnega premoženja zapustnika. Člen ob koncu določa, da je za postopek dedovanja stvarno pristojno okrajno sodišče.

Pri opredelitvi cilja predlagatelji poudarjamo, da se ureja pravica do dedovanja skupnega premoženja v skladu z omenjeno ustavno odločbo. Ob tem pojasnjujemo, da je Ustavno sodišče v svoji odločbi poudarilo, da Zakon o dedovanju ne razlikuje med dedovanjem posebnega in skupnega premoženja zakoncev, temveč enako ureja dedovanje obeh vrst premoženja. Na podlagi zakona zakonec v prvem dednem redu deduje skupaj z zapustnikovimi otroki po enakih delih (11. člen ZD). Če zapustnik ni imel potomcev, v drugem dednem redu dedujejo polovico zapuščine njegovi starši (ali na podlagi vstopne pravice njuni potomci; 15. in 16. člen ZD), drugo polovico pa zakonec (prvi in drugi odstavek 14. člena ZD). V takem primeru zakonec deduje vso zapuščino le v primeru, da sta oba zapustnikova starša umrla pred zapustnikom in nista zapustila nobenega potomca (17. člen ZD). Po prvem odstavku 33. člena ZD ima zakonec pod določenimi pogoji tudi pravico do izločitve gospodinjskih predmetov (t. i. zakonski prelegat). V zvezi z dedovanjem na podlagi oporoke ZD v prvem odstavku 25. člena uvršča zakonca med nujne dediče. Njegov nujni delež znaša polovico tistega deleža, ki bi mu šel po zakonitem dednem redu (drugi odstavek 26. člena ZD). Enaka pravila veljajo za dedovanje med moškim in žensko, ki živita v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti in nista sklenila zakonske zveze (partnerja zunajzakonske zveze), če ni razlogov, iz katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna (drugi odstavek 10. člena ZD). Sklicevanje (zgolj) na zakonce (zakonsko zvezo) v nadaljevanju te odločbe velja enako tudi za partnerje zunajzakonske skupnosti (zunajzakonsko skupnost).

ZRIPS je dedovanje posebnega in skupnega premoženja partnerjev uredil različno. V primeru smrti partnerja ima na podlagi prvega odstavka 22. člena ZRIPS preživeli istospolni partner pravico do dedovanja na deležu skupnega premoženja po ZRIPS.

Če ima zapustnik otroke, dedujejo skupno premoženje preživeli partner in zapustnikovi otroci po enakih delih (drugi odstavek 22. člena ZRIPS), če pa zapustnik nima otrok, deduje preživeli partner celoten delež na skupnem premoženju (tretji odstavek 22. člena ZRIPS). Glede vsega ostalega se pri dedovanju na deležu skupnega premoženja zapustnika uporabljajo splošni predpisi, ki urejajo področje dedovanja.

Navedeno med drugim pomeni, da v primeru, ko pride do dedovanja na podlagi oporoke, istospolni partner ni upravičen do nujnega deleža. ZD ga kot splošni predpis o dedovanju namreč ne uvršča v krog nujnih dedičev, kar je razvidno iz 25. člena ZD. Prav tako ni upravičen zahtevati izločitve gospodinjskih predmetov (33. člen ZD). Četrti odstavek 22. člena ZRIPS določa, da se posebno premoženje zapustnika deduje po splošnih predpisih o dedovanju. Glede na to, da splošni predpisi o dedovanju istospolnega partnerja ne uvrščajo v krog dedičev, ta ne more dedovati posebnega premoženja svojega partnerja. Državni zbor mora ugotovljeno neskladje ZRIPS z Ustavo RS odpraviti v roku šestih mesecev po objavi odločbe v Uradnem listu RS.

2. 2. Poglavitne rešitve

Poglavitna rešitev predloga novele ZRIPS je ureditev pravnega položaja istospolnih partnerskih skupnosti na področju dedovanja. S tem predlogom zakona predlagatelji sledimo odpravi neskladja 22. člena ZRIPS z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-425/06-10 z dne 2.7.2009.

Predlagatelji želimo s predlagano odpraviti naslednje bistvene oziroma pomembne razlike, s katerimi se odpravlja diskriminatornost, in sicer v naslednjem: če zapustnik nima otrok, deduje preživeli istospolni partner celoten delež na skupnem premoženju, medtem ko zakonec v drugem dednem redu deduje le polovico zapuščine, drugo polovico pa dedujejo zapustnikovi starši (ali na podlagi vstopne pravice njuni potomci). Zakonec, če zapustnik nima otrok, deduje vso zapuščino le v primeru, da sta oba zapustnikova starša umrla pred zapustnikom in nista zapustila nobenega potomca; Istospolni partner, drugače kot zakonec, ne more dedovati posebnega premoženja svojega partnerja; Istospolni partner, drugače kot zakonec, ne spada v krog nujnih dedičev in ni upravičenec do zakonskega prelegata.

3. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost predlagane ureditve pravu EU

Praksa posameznih držav je zelo različna, saj normiranje predpisov predmetnega področja upošteva, tako nacionalne značilnosti posameznih držav, kot tudi javno mnenje do te problematike.

3.1. Ureditev v drugih pravnih sistemih

NEMČIJA

Nemčija je februarja 2001 sprejela Zakon o odpravi diskriminacije istospolnih skupnosti: zakon o življenjskem partnerstvu.

Zakon obsega dva daljša člena; prvi določa, da registrirano partnerstvo lahko ustanovita osebi istega spola, ki pred pristojnim upravnim organom podata izjavo. Drugi del prvega člena določa učinke registriranega partnerstva. Partnerja sta dolžna skrbeti in podpirati drug drugega, za kar nosita odgovornost. Partnerja sta se dolžna medsebojno vzdrževati v skladu z določili Civilnega zakonika. Pred sklenitvijo registriranega partnerstva morata predstaviti premoženjsko stanje.

Vsak upravlja s svojim premoženjem sam (izravnalna skupnost). Premoženje, ki ga registrirana partnerja imata ob sklenitvi partnerstva, in tisto, ki ga ustvarita med trajanjem zveze, ni skupno. Premoženjske zadeve lahko uredita v posebni pogodbi, ki mora biti sklenjena v prisotnosti obeh ter notarsko overjena. Če je eden od partnerjev

starš in zakoniti skrbnik otroka, ima njegov registrirani partner pravico do soodločanja glede vsakdanjih zadev v zvezi z otrokom. V primeru nevarnosti za otroka je registrirani partner upravičen prevzeti vse zakonite ukrepe za zaščito otroka.

Pravico do dedovanja določa 1. člen. Preživeli registrirani partner je poleg svojcev v prvem kolenu upravičen do četrte dediščine, poleg svojcev v drugem kolenu ter starih staršev pa do polovice dediščine. V primeru, da ni niti svojcev po prvem ali drugem kolenu ali starih staršev, preživeli partner deduje vso zapuščino. Partnerja lahko naredita tudi skupno oporoko. Če je zapustnik izločil preživelega partnerja s poslednjo voljo iz dedovanja, je slednji upravičen od dedičev zahtevati polovico vrednosti zapuščine kot nujni delež (v tem primeru se uporabijo določila Zakona o obveznem deležu, enako kot pri zakoncih). Zakon ureja tudi možnost odpovedi dedni pravici.

Tretji del 1. člena nemškega Zakona o registriranem partnerstvu ureja razmere v primeru ločenega življenja registriranih partnerjev. V primeru, da živita ločeno, lahko eden od drugega zahtevata preživnino. Nezaposleni partner je lahko napoten, da si preživnino prisluži sam, v kolikor te zaradi določenih razlogov ne more pričakovati od partnerja. Preživninski zahtevek se lahko odpove, zniža ali časovno omeji, če je bilo uveljavljanje neupravičeno do zavezanca. Če živita partnerja ločeno, lahko eden od drugega zahtevata svoje predmete iz gospodinjstva. Če partnerja živita ločeno ali če želi eden od obeh živeti ločeno, potem lahko od drugega zahteva, da mu v uporabo prepusti skupno stanovanje ali del stanovanja, pri čemer lahko drugi za to zahteva povračilo stroškov za souporabo stanovanja.

V primeru, da se registrirana partnerja ob prenehanju partnerstva ne moreta dogovoriti, komu pripada skupno stanovanje (nasledstvo najemne pogodbe), o tem odloči družinsko sodišče v skladu z Odredbo o ravnanju z zakonskim stanovanjem, opremo in inventarjem ter Zakonom o etažni lastnini. V 2. členu so nato navedene spremembe in dopolnitve devetnajstih paragrafov Civilnega zakonika.

ŠVEDSKA

Leta 1994 je Švedska sprejela Zakon o registriranem partnerstvu, ki je stopil v veljavo leta 1995 in velja izključno za osebe istega spola.

Zakon določa, da se registracija sklene v navzočnosti prič, določen je podroben postopek registracije, ki ga opravi sodnik ali druga pooblaščenca oseba. Na odločbo o registraciji skupnosti je možna pritožba. Zakon določa, da registrirano partnerstvo preneha s smrtjo enega od partnerjev ali z odločbo sodišča. Pri ločitvi imata partnerja pravico do delitve celotnega premoženja, ne le predmetov gospodinjstva in stanovanja.

Zakon pravi, da primere registriranega partnerstva lahko obravnava sodišče, če je bila registracija izvršena po določilih tega zakona. Zakon pozna dolžnost preživljanja šibkejšega partnerja, možnost skupnega priimka, partnerja sta zakonita dediča.

FRANCIJA

Oktobra 1999 je Francija sprejela zakon, imenovan Pogodba o civilni solidarnosti.

Gre za posebno obliko pravne institucije, ki različnim skupnostim (ne glede na spol in naravo razmerja), vključno z istospolno usmerjenimi pari, ki sklenejo medsebojno pogodbo, podeljuje določene pravice in dolžnosti. Pogodbo, imenovano pakt, lahko skleneta individualni osebi, njuni civilni status je »samski«. S sklenitvijo PaCS se partnerja zavežeta, da si bosta vzajemno in materialno pomagala glede potreb skupnega stanovanja in življenja, v primeru dolgov do tretje strani pa nosita skupno odgovornost. Lastniška in finančna razmerja lahko definirata ob sklenitvi pogodbe. Če ni drugače določeno, so premičnine in nepremičnine, nastale po sklenitvi pogodbe, last obeh v razmerju 50 : 50. Pravice do preživnine zakon ne ureja. Partnerja lahko izbereta drugačen režim, vendar ga morata definirati v PaCS pogodbi, ob vložitvi zahtevka na okrajno sodišče.

Partnerja sta po treh letih registracije zveze upravičena do skupne obdavčitve kombiniranih prihodkov. Skupna obdavčitev skupnega premoženja je možna takoj. Če eden od partnerjev umre brez oporoke, preživeli nima avtomatske dedne pravice. Po dveh letih trajanja pogodbene zveze velja oprostitev davka za darila »*inter vivos*« med partnerjema ter zapuščino v višini 375 tisoč francoskih frankov. Če je ena od oseb uradno podnajemnik partnerjevega stanovanja in če tega zapusti ali umre, se najemna pogodba prenese na drugega partnerja. Če eden od partnerjev na noben drug način nima dostopa do socialnih varščin, je upravičen do uporabe partnerjevega zdravstvenega zavarovanja ter zavarovanja v primeru nosečnosti. Osebi v PaCS nista upravičeni do nadomestila ob smrti partnerja, ki je posledica delovne nesreče.

NIZOZEMSKA

Leta 1997 je Nizozemska sprejela Zakon o registriranem partnerstvu, ki je stopil v veljavo januarja 1998.

Zakon sestavlja več zakonskih aktov in je namenjen pravni ureditvi razmerij med partnerji istega in različnega spola. Pogoji za sklenitev registriranega partnerstva so enaki kot pri zakonski zvezi.

Na področju davčne politike, premoženjskih razmerij in dedovanja je registrirano partnerstvo popolnoma izenačeno z zakonsko zvezo; v času trajanja registriranega partnerstva so medsebojne pravice in dolžnosti obeh partnerjev enake tistim, ki jih imata zakonca.

Razlike pa so na področju starševstva (registrirani partner ne pridobi, tako kot zakonec, avtomatsko starševskih pravic in dolžnosti) in pokojninske politike (registrirani partner je upravičen do pokojnine po umrlem partnerju, vendar je ta manjša kot v primeru vdove/vdovca).

Nizozemska se je leta 2000 odločila izenačiti zakonsko zvezo za raznospolne in istospolne pare. Zakon o zakonski zvezi istospolnih partnerjev je bil sprejet 21. decembra 2000, v veljavo pa je stopil 1. aprila 2001. V bistvu gre za dva zakona, za Zakon o istospolni poroki in Zakon o posvojitvah, s katerima je bil dopolnjen Civilni zakonik.

Pravne posledice so iste kot pri zakonski zvezi oseb različnega spola. Nanašajo se na vzajemno dolžnost preživljanja šibkejšega partnerja ter delitev stroškov za gospodinjstvo. Lastništvo premoženja je skupno, odgovornost pri odplačevanju dolgov je deljena. Preživeli partner ima pravico do pokojnine po umrlem partnerju. Oba sta zakonita dediča in imata status svojca.

3.2. Prilagojenost predlagane ureditve pravu EU

V evropskem kontekstu so izdana nekatera priporočila in resolucije, ki se nanašajo na ustrezno obravnavo istospolno usmerjenih oseb.

V do sedaj sprejetih mednarodno zavezujočih dokumentih, tako institucij Evropske unije kot tudi Sveta Evrope, navedeni organizaciji zgolj priporočata državam članicam, da zagotovijo ustrezno obravnavo istospolno usmerjenih oseb. Iz nobenega veljavnega mednarodnega dokumenta namreč ne izhaja obveznost držav članic za zakonsko regulativo istospolno usmerjenih parov, zato nekatere države članice tega področja sploh nimajo pravno urejenega.

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin priznava vsakomur pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, moškim in ženskam, ki so zreli za zakon, pravico skleniti zakonsko zvezo in ustanoviti družino, in to brez zahteve, da moški oziroma ženska sklene zakonsko zvezo z žensko oziroma moškim.

4. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

4.1. Ocena finančnih posledic za državni proračun

Predlagatelji ocenjujemo, predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun, ker se odpravlja neskladje z Ustavo, ki jo je ugotovilo Ustavno sodišče RS z odločbo št. U-I-425/06-10 z dne 2.7.2009 ([Uradni list RS, št. 55/2009 z dne 17. 7. 2009](#)), v delu dedovanja med partnerjema registrirane istospolne partnerske skupnosti.

4.2. Ocena finančnih posledic na druga javna finančna sredstva

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem predlaganega zakona

Predlog zakona ne bo imel drugih posledic.

6. Razlogi za skrajšani postopek

Državnemu zboru Republike Slovenije predlagamo, da Predlog zakona o spremembah Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti v skladu s 1. odstavkom 142. člena obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevno spremembo zakona.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05) se 22. člen spremeni tako, da se glasi:

"Za dedovanje med partnerjema registrirane istospolne partnerske skupnosti se uporabljajo splošni predpisi o dedovanju, enako kot veljajo za dedovanje med zakoncema v zakonski zvezi in partnerjema v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti moškega in ženske.

2. člen

23. člen se črta.

3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu

V skladu z Odločbo Ustavnega sodišča se odpravlja neusklajenost zakona z Ustavo RS. S predlagano rešitvijo se odpravlja naslednje bistvene oziroma pomembne razlike, s katerimi se odpravlja diskriminatornost, in sicer v naslednjem: če zapustnik nima otrok, deduje preživeli istospolni partner celoten delež na skupnem premoženju, medtem ko zakonec v drugem dednem redu deduje le polovico zapuščine, drugo polovico pa dedujejo zapustnikovi starši (ali na podlagi vstopne pravice njuni potomci). Zakonec, če zapustnik nima otrok, deduje vso zapuščino le v primeru, da sta oba zapustnikova starša umrla pred zapustnikom in nista zapustila nobenega potomca; Istospolni partner, drugače kot zakonec, ne more dedovati posebnega premoženja svojega partnerja; Istospolni partner, drugače kot zakonec, ne spada v krog nujnih dedičev in ni upravičenec do zakonskega prelegata.

Potrebno je poudariti, da se s predlagano rešitvijo, ki je vsebina tega člena, ureja pravica do dedovanja skupnega premoženja v skladu z omenjeno ustavno odločbo. Ustavno sodišče RS je v svoji odločbi poudarilo, da Zakon o dedovanju ne razlikuje med dedovanjem posebnega in skupnega premoženja zakoncev, temveč enako ureja dedovanje obeh vrst premoženja. Na podlagi zakona zakonec v prvem dednem redu deduje skupaj z zapustnikovimi otroki po enakih delih (11. člen ZD). Če zapustnik ni imel potomcev, v drugem dednem redu dedujejo polovico zapuščine njegovi starši (ali na podlagi vstopne pravice njuni potomci; 15. in 16. člen ZD), drugo polovico pa zakonec (prvi in drugi odstavek 14. člena ZD). V takem primeru zakonec deduje vso zapuščino le v primeru, da sta oba zapustnikova starša umrla pred zapustnikom in nista zapustila nobenega potomca (17. člen ZD). Po prvem odstavku 33. člena ZD ima zakonec pod določenimi pogoji tudi pravico do izločitve gospodinjskih predmetov (t. i. zakonski prelegat). V zvezi z dedovanjem na podlagi oporoke ZD v prvem odstavku 25. člena uvršča zakonca med nujne dediče. Njegov nujni delež znaša polovico tistega deleža, ki bi mu šel po zakonitem dednem redu (drugi odstavek 26. člena ZD). Enaka pravila veljajo za dedovanje med moškim in žensko, ki živita v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti in nista sklenila zakonske zveze (partnerja zunajzakonske zveze), če ni razlogov, iz katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna (drugi odstavek 10. člena ZD). Sklicevanje (zgolj) na zakonce (zakonsko zvezo) v nadaljevanju te odločbe velja enako tudi za partnerje zunajzakonske skupnosti (zunajzakonsko skupnost).

ZRIPS je dedovanje posebnega in skupnega premoženja partnerjev uredil različno. V primeru smrti partnerja ima na podlagi prvega odstavka 22. člena ZRIPS preživeli istospolni partner pravico do dedovanja na deležu skupnega premoženja po ZRIPS.

Če ima zapustnik otroke, dedujejo skupno premoženje preživeli partner in zapustnikovi otroci po enakih delih (drugi odstavek 22. člena ZRIPS), če pa zapustnik nima otrok, deduje preživeli partner celoten delež na skupnem premoženju (tretji odstavek 22. člena ZRIPS). Glede vsega ostalega se pri dedovanju na deležu skupnega premoženja zapustnika uporabljajo splošni predpisi, ki urejajo področje dedovanja.

Navedeno med drugim pomeni, da v primeru, ko pride do dedovanja na podlagi oporoke, istospolni partner ni upravičen do nujnega deleža. ZD ga kot splošni predpis o

dedovanju namreč ne uvršča v krog nujnih dedičev, kar je razvidno iz 25. člena ZD. Prav tako ni upravičen zahtevati izločitve gospodinjskih predmetov (33. člen ZD). Četrty odstavek 22. člena ZRIPS določa, da se posebno premoženje zapustnika deduje po splošnih prepisih o dedovanju. Glede na to, da splošni predpisi o dedovanju istospolnega partnerja ne uvrščajo v krog dedičev, ta ne more dedovati posebnega premoženja svojega partnerja. Državni zbor mora ugotovljeno neskladje ZRIPS z Ustavo RS odpraviti v roku šestih mesecev po objavi odločbe v Uradnem listu RS.

K 2. členu

Besedilo 23. člena postane s spremembo 22. člena ZRIPS brezpredmetno.

K 3. členu

Določen je običajni rok začetka veljavnosti zakona, in sicer petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. ČLENA, KI SE SPREMINJATA

22. člen (dedovanje partnerjev)

- (1) V primeru smrti partnerja ima preživeli partner pravico do dedovanja skupnega premoženja po tem zakonu.
- (2) Če ima zapustnik otroke, deduje polovico skupnega premoženja preživeli partner, drugo polovico pa zapustnikovi otroci po enakih delih.
- (3) Če zapustnik nima otrok, deduje preživeli partner celotno skupno premoženje.
- (4) Premoženje, ki je izključno zapustnikova last, se deduje po splošnih prepisih o dedovanju.
- (5) Za postopek dedovanja po tem zakonu je stvarno pristojno okrajno sodišče.
- (6) Za postopek dedovanja iz prejšnjega odstavka je pristojno sodišče, ki splošno krajevno pristojno za toženo stranko, in sodišče, na območju katerega sta imela partnerja zadnje skupno stalno prebivališče.

23. člen (neobstoj in izguba dedne pravice)

(1) Partner nima dedne pravice na skupnem premoženju, če je bila skupnost z zapustnikom razveljavljena ali je prenehala v skladu z določbami tega zakona, ali če je skupnost po krivdi preživelega partnerja ali v sporazumu z zapustnikom, trajno prenehala.

(2) Partner izgubi dedno pravico, če je zapustnik podal izjavo iz drugega odstavka 25. člena tega zakona ali če se skupnost z zapustnikom razveljavi po zapustnikovi smrti iz vzroka, za katerega je preživel partner vedel ob registraciji skupnosti.